

Verantwoordelijk zijn:

Anti-pestcoördinator (Annemarie), team

Evaluatiemomenten:

Begin elk schooljaar

Visie:

Basisschool De Kreek streeft naar een schoolklimaat waarin ieder kind zich veilig voelt, zichzelf kan zijn en zich in een positieve, pedagogische omgeving kan ontwikkelen. Ons onderwijs richt zich op de brede ontwikkeling van het kind: emotioneel, verstandelijk, creatief, cultureel en lichamelijk. Daarbij vinden wij het belangrijk dat kinderen:

- zichzelf kunnen blijven;
- leren omgaan met problemen die niet altijd eenvoudig op te lossen zijn;
- een goede werkhouding en doorzettingsvermogen ontwikkelen;
- ervaren dat moeilijkheden zowel individueel als in teamverband opgelost kunnen worden;
- leren verantwoordelijkheid te dragen, ook wanneer dit lastig is.

Samenvatting kwaliteitskaart

Aanpak anti-pestgedrag

Wanneer een leerkracht pestgedrag signaleert in de klas, wordt dit besproken met de anti-pestcoördinator, Annemarie. Zij coacht de leerkracht om zelfstandig het gesprek met de hele klas aan te gaan, of neemt zelf het initiatief om dit samen met de leerkracht te doen. Hierbij staat het collectieve verantwoordelijkheidsgevoel centraal: iedereen in de groep speelt een rol in het creëren van een veilige en respectvolle sfeer.

Tijdens deze groeps gesprekken worden leerlingen op een anonieme en respectvolle manier geconfronteerd met hun eigen gedrag en mogelijke rol in het pestgedrag. De rol van de pester wordt anoniem expliciet besproken, waarbij de nadruk ligt op het ontmantelen van de machtspositie die deze leerling mogelijk heeft opgebouwd.

Onderwerpen die aan bod komen zijn onder andere:

- Het verschil tussen plagen en pesten
- Het belang van vriendschap, veiligheid en een positieve groepssfeer
- Het (leren) herkennen en aangeven van eigen grenzen
- Zelfreflectie en het ontwikkelen van weerbaarheid
- Wederzijds begrip en het versterken van onderlinge verbinding

Leerlingen worden actief betrokken bij het bedenken van oplossingen en gedragsalternatieven. Ze krijgen handvatten aangereikt om op een respectvolle manier met elkaar om te gaan en bij te dragen aan een prettige sfeer in en buiten de klas.

Vervolg en communicatie:

Annemarie en de leerkracht blijven nauw in contact over de voortgang en ontwikkelingen binnen de groep. De leerkracht observeert de sfeer en dynamiek in de klas en houdt ouders op de hoogte van relevante veranderingen of verbeteringen.

Daarnaast kan er Rots- en Water worden ingezet voor de groep.

Belang van een pestprotocol

Een veilige schoolomgeving is een essentiële voorwaarde voor de optimale ontwikkeling van kinderen. Pesten vormt hierin een belangrijke bedreiging, omdat het rechtstreeks invloed heeft op de sociale veiligheid in de klas. Het raakt niet alleen de leerlingen die worden gepest, maar beïnvloedt de hele groep. Onderzoek laat zien dat ook leerlingen die geen direct slachtoffer zijn, de sfeer in de klas negatiever ervaren. Daarmee tast pesten het leer- en ontwikkelklimaat van de hele klas aan.

Uit de Veiligheidsmonitor 2021-2022 (Rijksoverheid) blijkt dat 17% van de leerlingen in het primair onderwijs wordt gepest – een stijging van 3% ten opzichte van 2021. Pestgedrag vraagt dan ook om blijvende aandacht, zowel in de offline als online omgeving.

Wanneer pesten niet tijdig wordt aangepakt, kan dit grote gevolgen hebben. Slachtoffers ervaren vaak langdurige psychische klachten, zoals somberheid, angsten, eenzaamheid en onzekerheid. Ook kan het aangaan van sociale contacten en relaties bemoeilijkt worden. Naast deze individuele gevolgen tast pesten de veiligheid van alle leerlingen aan, vermindert het schoolplezier en concentratie, en beïnvloedt het de manier waarop leerkrachten voor de groep staan.

Pesten is een groepsprobleem. Kinderen die pesten, doen dat meestal om hun eigen sociale positie in de groep te verbeteren, oftewel hun status te verhogen. Pesten gebeurt daarom ook juist als er publiek bij is, want dat geeft betekenis aan het pesten. Door te lachen of een Pester op een andere manier aan te moedigen bevestigen zij de Pester.

Pestgedrag kan echter niet altijd worden voorkomen. We hebben daarom getracht een duidelijk en helder stappenplan te ontwikkelen voor de momenten dat er wel sprake is van pestgedrag. Alle betrokkenen weten op deze manier waar ze aan toe zijn, wat er van hen wordt verwacht en hoe de verschillende procedures verlopen.

Uitgangspunten

- Wij geloven in de kracht van de groep. Pesten is een groepsproces en pesten wordt daarom bij ons, in eerste instantie, in de groep opgelost.
- Pesten wordt door alle betrokkenen (school, ouders en leerlingen) onderkend als een probleem.
- School, ouders en leerlingen spannen zich gezamenlijk in om pestgedrag te voorkomen.
- Leerkrachten, leerlingen en ouders zijn alert op pestgedrag en proberen dit tijdig te signaleren.
- Als pesten voorkomt, nemen leerkrachten, leerlingen en ouders duidelijk stelling tegen dit gedrag en ondernemen actie.
- Er is een anti-pestcoördinator en een vertrouwenspersonen aanwezig

Algemene informatie over Pesten

Wat is pesten en wat is verschil met plagen

Pesten is een vorm van agressief gedrag waarbij één persoon of een groep een ander pijn probeert te doen. Vaak gebeurt dit voor een langere periode (stelselmatig) en het is meestal gericht op één persoon. Ook is er vaak sprake van machtsongelijkheid. Dat betekent dat de Pester bijvoorbeeld fysiek sterker is of een betere sociale positie heeft in de groep. Er bestaan verschillende vormen van pesten. Fysiek pesten is de meest zichtbare vorm van pesten. Maar pesten kan ook verbaal zijn (uitschelden, roddelen), relationeel (buitensluiten), materieel (spullen kapot maken, verstoppen) of online.

Plagen

- Is onschuldig, het is niet de bedoeling om iemand te kwetsen.
- Is van korte duur of tijdelijk.
- Speelt zich af tussen "gelijken".

Pesten

- Gebeurt met opzet.
- Pesten gebeurt telkens opnieuw tegen dezelfde persoon/ structureel
- Er is sprake van machtsongelijkheid.

Vormen van pesten

Er kan op veel verschillende manieren sprake zijn van pestgedrag. Hieronder hebben we een aantal categorieën opgesomd en voorzien van een aantal voorbeelden. Deze voorbeelden zijn niet allesomvattend, maar geven wel een duidelijk beeld van de mogelijkheden.

- Fysiek: slaan, duwen, schoppen.
- Materieel: het kapot maken of afpakken van iemands eigendommen.
- Verbaal: uitschelden, steeds opnieuw vervelende opmerkingen maken.
- Relationeel: buitensluiten, leugens of geruchten verspreiden, iemand onder druk zetten.
- Digitaal pesten: Anonieme berichten versturen via social media, foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen of wachtwoorden en credits stelen en misbruiken.

Welke rollen worden er onderscheiden bij pesten?

Bron: KiVa

Naast de Pester en de gepeste zijn er ook anderen betrokken, die een bepaalde rol innemen en daarmee invloed hebben op het pestgedrag.

1. Slachtoffer: degene die wordt gepest.
2. Pester: degene die begint met pesten.
3. Assistent: degene die niet zelf begint met pesten, maar gaat meedoen zodra iemand anders begonnen is. De assistent helpt de pester.
4. Versterker: degene die niet zelf pest, maar wel lacht om de Pester of het aanmoedigt. De versterker geeft de Pester het gevoel dat het pesten leuk of grappig is.
5. Verdediger: degene die het slachtoffer helpt, bijvoorbeeld door te zeggen dat de Pester moet ophouden of door het pesten bij de leraar te rapporteren.
6. Buitenstaander: degene die meestal wel weet dat er gepest wordt, maar zich er niet mee bemoeit. Dit kan het slachtoffer het gevoel geven dat de buitenstaander het niet zo erg vindt dat er gepest wordt. Daarnaast kan de Pester het gevoel krijgen dat dit pestgedrag acceptabel is.

Deze rollen staan niet het hele schooljaar vast, maar kunnen per situatie of gedurende het schooljaar veranderen.

Preventie

Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

Preventieve stelregels:

1. Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij: je mag niet klikken, maar als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken.
2. Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.
3. School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid (moeten) nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

Preventieve aanpak en activiteiten

KWINK Gouden weken

Na een lange zomervakantie komen de kinderen en leerkrachten weer bij elkaar op school. Nu start een belangrijke fase van de groepsvorming, niet voor niets heet deze de 'gouden' weken. Een goede start is goud waard. Zowel kinderen en leerkrachten hebben in de vakantie van alles meegemaakt, en de schoolroutines en -regels zijn naar de achtergrond gezakt. Ook is de klassamenstelling veranderd, kinderen en leerkrachten zullen weer aan elkaar moeten wennen. De periode van de Gouden Weken is daarom cruciaal voor de rest van het jaar.

Voor de leerkracht op de basisschool is een belangrijke rol weggelegd tijdens de Gouden Weken. De leerkracht bepaald mede hoe de groep gevormd wordt en biedt helderheid en structuur. Er zijn diverse activiteiten om hiermee aan de slag te gaan, zoals energizers en andere coöperatieve kennismakingswerkvormen.

KWINK

In onze beleidsnotitie burgerschap hebben we afgesproken om in iedere groep te werken met de sociaal-emotioneel leren methode 'KWINK'.

Rots- en Watertrainingen.

Elke groep krijgt minimaal een keer (van groep 1 t/m groep 8) een Rots- en Watertraining aangeboden van onze specialisten (Annemarie en Wendy). De Rots- en Watertraining kan worden herhaald als daar behoefte aan is. De leerkracht kan dit aangeven bij Annemarie of Wendy.

De trainingssessies zijn heel positief en speels ingericht en worden afgestemd op de leeftijd en de ontwikkelbehoefte van het kind. Actie, spel en zelfreflectie worden afgewisseld met gesprekken. De leerkracht is hierbij aanwezig zodat de leerlijn dagelijks toegepast kan worden. Deze krijgt handvatten aangereikt en houdt de individuele ontwikkelingen bij, zo nodig in een verslag. Een training bestaat uit ongeveer tien bijeenkomsten van één uur. Meer informatie voor over rots en water is [hier](#) te vinden.

Gedragsspecialist

Annemarie is drie dagen per week ambulant om leerlingen, ouders en leerkrachten op sociaal emotioneel gebied te kunnen ondersteunen buiten de klas.

Overig aanpakken

Op school willen we regelmatig een onderwerp in de kring aan de orde stellen. Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. kunnen aan de orde komen.

Andere werkvormen zijn ook denkbaar, spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.

Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen.

Signalering

Signalen van pesten

Onderstaande signalen kunnen erop duiden dat een kind gepest wordt maar dat hoeft niet:

- Blauwe plekken.
- Spullen die "kapot" gaan.
- Zij lijken geen vrienden te hebben, zijn vaak alleen.
- Zij worden als laatste gekozen.
- Geen zin om naar school te gaan.
- Ze proberen dicht bij de leerkracht te blijven.
- Angstig en onzeker.
- Zij zien er bang, neerslachtig en huilerig uit.
- Verminderde schoolresultaten.
- Overdreven clownesk gedrag.
- Afkoopgedrag; geld/snoep of het maken van huiswerk voor anderen.
- Andere kinderen uit jouw klas kunnen ook signalen geven dat een kind gepest wordt. Ze vertellen bijvoorbeeld dat een kind zit te huilen, niet mee mag doen of altijd alleen staat in de pauze.
- Stil zijn
- Vaak last hebben van buikpijn/hoofdpijn

Signalen die erop kunnen duiden dat een kind pest:

- impulsief gedrag
- het omringen met meelopers
- graag de baas willen zijn
- populair willen zijn
- andere kinderen zijn bang voor het kind

Signalering door ouders

Wanneer ouders vermoeden dat hun kind gepest wordt, nemen zij zo snel mogelijk contact op met de leerkracht. Tijdens het gesprek wordt onderzocht wat er speelt, welke signalen er zijn en wat de zorgen zijn. Samen wordt een passende aanpak afgesproken. De leerkracht kan ouders adviseren over hoe zij hun kind thuis het beste kunnen ondersteunen. Ouders en school stemmen onderling af hoe zij samen bijdragen aan een veilige en respectvolle omgeving.

Signalering door leerkracht en leerling

LIB Vragenlijst SEL

Afname sociale vragenlijst Leerling in Beeld Twee maal per jaar, november en april, wordt door de leerkrachten en leerlingen (vanaf groep 5) de vragenlijsten van Leerling in Beeld ingevuld. Wanneer er een opvallend negatief resultaat uit de afname blijkt, wordt dit besproken met de IB'er of de anti-pestcoördinator.

Signalering door vertrouwenspersoon

Wanneer een leerling zich gepest voelt en dit deelt met de vertrouwenspersoon, kan deze – mits de leerling daarvoor toestemming geeft – dit terugkoppelen aan de leerkracht en de anti-pestcoördinator. Zo kan er iets aan gedaan worden.

Curatief

Als een leerling zich gepest voelt of de leerkracht een vermoeden van pesten heeft, wordt onderstaand stappenplan gevolgd:

1. De leerkracht laat de leerlingen eerst zelf (en samen) proberen het op te lossen.
 2. Als dat niet lukt, heeft de leerling het recht en de plicht het probleem aan de leerkracht voor te leggen.
 3. De leerkracht organiseert een verhelderingsgesprek met de betrokken leerlingen en maakt afspraken.
 4. Bij herhaalde pesterijen volgt een anoniem klassengesprek om groepsrollen duidelijk te maken en verantwoordelijkheid te benoemen.
 5. Bij herhaald gedrag spreekt de leerkracht de pester streng aan. De strafmaatregelen worden ingezet (zie 'consequenties'). De leerkracht en ouders zoeken samen naar een oplossing.
- De leerkracht biedt altijd hulp aan het gepeste kind en begeleidt de pester, indien nodig samen met ouders of externe deskundigen.

Wat kan je doen tegen digitaal pesten?

Veel pestgedrag tussen leerlingen speelt zich online af op bijvoorbeeld sociale media. Bij online pesten – oftewel cyberpesten – gaat het om onder meer buitensluiten op sociale media, nare berichten sturen, nare reacties, bedreigen, afpersen, nep-accounts maken, het verspreiden van ongewenst beeldmateriaal en shame-sexting.

Als het gaat over online pesten, zien we met name de cijfers van jongeren. Toch weten we dat online pesten ook al speelt in de bovenbouw van het basisonderwijs. In groep 7 en groep 8 is vrijwel 100% van de leerlingen actief op sociale media. Online pesten staat vaak niet op zichzelf. In de meeste gevallen is het een verlengstuk van ander pestgedrag. Ondanks dat online pesten vaak buiten schooltijd gebeurt heeft het directe invloed op de veiligheid in de klas.

Begeleiding bij pesten

Begeleiding gepeste leerling

Er wordt gewerkt aan inzicht, zelfbewustzijn, zelfvertrouwen en weerbaarheid. De leerkracht toont medeleven, luistert en bespreekt hoe en door wie het kind wordt gepest. Ook wordt bekeken hoe het kind zelf reageert op het pesten. Het kind leert op een andere manier te reageren, bijvoorbeeld door zich niet af te zonderen of de pestkop te negeren. Oplossingen worden samen met het kind gezocht en geoefend. Sterke kanten van het kind worden benadrukt om het zelfbewustzijn te versterken.

Overbescherming moet worden voorkomen; dat kan het pesten juist verergeren. Er wordt gepraat over achterliggende redenen van het gedrag, zoals onzekerheid of verveling. De pester wordt geconfronteerd met het effect van zijn of haar gedrag. Excuses worden besproken en het slachtoffer wordt geholpen bij het herkennen en ontwikkelen van zijn of haar kwaliteiten.

Begeleiding pester

Ga het gesprek met de pester buiten de les aan (elke leerling heeft recht op een veilige schoolomgeving)

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen). Stel jezelf de vraag: wat wilt/krijgt dit kind wanneer het anderen pest. Waarschijnlijk is dit de achterliggende reden.
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest, belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerstnadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- Eventueel zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Eventueel inschakelen hulp: sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie.
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen).
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan.
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.

Adviezen aan ouders

Adviezen aan ouders van gepeste kinderen

Blijf in gesprek met uw kind en houd de communicatie open. Als het pesten buiten school plaatsvindt, probeer dan in contact te komen met de ouders van de pesters. Bij pesten op school neemt u contact op met de leerkracht. Vergroot het zelfvertrouwen van uw kind met complimenten en positieve stimulering. Stimuleer sportbeoefening en geef hoop op een einde aan het pesten.

Adviezen aan ouders van pesters

Neem het probleem serieus en raak niet in paniek – elk kind kan pester worden. Probeer de oorzaak te achterhalen en maak uw kind bewust van de impact op anderen. Besteed extra aandacht aan uw kind, stimuleer sportdeelname, corrigeer ongewenst gedrag en beloon goed gedrag. Laat zien dat u de aanpak van school steunt.

Adviezen aan alle ouders

Neem de zorgen van ouders van gepeste kinderen serieus. Stimuleer goed sociaal gedrag bij uw kind en corrigeer wanneer nodig. Geef zelf het goede voorbeeld. Leer uw kind voor anderen en voor zichzelf op te komen.

Leerkrachten en ouders in de oudercommissie en medezeggenschapsraad onderschrijven dit pestprotocol gezamenlijk.

Wat als de curatieve aanpak niet werkt?

Wanneer het pestgedrag in de klas niet stopt, wordt de situatie besproken binnen het zorgteam. Samen wordt gezocht naar een passende oplossing die aansluit bij de specifieke omstandigheden. Omdat iedere situatie uniek is, is in dit beleid geen vaste aanpak vastgelegd.

Organisatie

Anti-pestcoördinator:

Annemarie Philipse

Aanwezig op maandag, dinsdag en woensdag

Bereikbaar via: 0164-234555 annemarie.philipse@stichtingsom.nl

Rots en water trainers:

Annemarie Philipse

Kwaliteitskaart - Anti-pestbeleid

Aanwezig op maandag, dinsdag en woensdag

Bereikbaar via: 0164-234555 annemarie.philipse@stichtingsom.nl

Wendy van de Voorde

Aanwezig op dinsdag, woensdag en vrijdag

Bereikbaar via: 0164-234555 wendy.vandeVoorde@stichtingsom.nl

Vertrouwenspersoon:

Janet Berends

Aanwezig op maandag, dinsdag, woensdag en donderdag

Bereikbaar via: 0164-234555 janet.berends@stichtingsom.nl

Carla Claassen

Aanwezig op maandag, dinsdag, woensdag

Bereikbaar via: 0164-234555 carla.claassen@stichtingsom.nl